

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 53 Prot.

Tiranë, më 81 . 01 . 2025

V E N D I M

Nr. 11, Datë 08 . 01 . 2025

Bazuar në nenin 32/1/a dhe nenin 33 të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi është paraqitur ankesa nr.168, datë 22.08.2024, e paraqitur nga z.S. F.¹, në të cilën pretendohet diskriminim për shkak të aftësisë së kufizuar, nga linja e transportit të udhëtarëve Korçë-Tiranë, që operohet nga Shoqëria “E..” sh.p.k., me NIPT K21402001V.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Sipas shpjegimeve të dhëna, bazuar në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, shpjegohet se në datë 15.08.2024, ora 14:00 kanë qenë duke udhëtuar z. S. F., dhe shoqëruesja e tij, nga Korça në Tiranë. Në terminalin e qytetit të Korçës ka konstatuar që nuk kishte agjenci për shitjen e biletave të udhëtimit. Pasi ka hipur në orën 14:00 në autobuzin e linjës Korçë-Tiranë, autobusi nuk kishte faturino dhe lekët i mblidhte shoferi kur zbrisnin pasagjerët. Kur arritën në Tiranë në orën 17:30, në momentin që do të bënin pagesën kanë treguar librezën duke i shpjeguar se sipas ligjit duhet të paguanin në vlerën 50%. Shoferi është shprehur se nuk njihen librezat, pasi kanë debatuar i kanë kërkuar që t'i pajisë me bileta dhe pasi është bërë pagesa, shoferi ka mbajtur vlerën e plotë të

¹ Referuar Librezës së Verbërisë nr. 25980, të lëshuar nga Shërbimi Social Shtetëror, ankuesi është i verbër Grupi i I-të.

biletës. Si dhe u vërtetua që kjo linjë transporti nuk njeh të drejtat e parashikuara në ligjin nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për Statusin e të Verbërit”, i ndryshuar.

Subjektet ankues, kërkojnë nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatimin e diskriminimit dhe marrjen masave për eliminimin e pasojave që vijnë nga kjo formë diskriminimi.

Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, përcaktohet se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Neni 3, i ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, ndalon çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të mbrojtur nga neni 1, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi.

Bazuar në nenin 7 të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi, garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe personash.

Mbrojtja nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, gëzon një mbrojtje të veçantë në kuadër të Kreut IV, të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar. Konkretisht në nenin 20, pikat 1 dhe 2, të po këtij ligji, përcaktohet se: “1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato:

- a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;
- b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për:

c) kontributin dhe mundësinë për të përfituar të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun...”

Ankesa e paraqitur është në përputhje me kërkesat e nenit 33, pika 3, të LMD-së dhe u pranua për shqyrtim, pasi nuk ekziston asnjë nga shkaqet për mospranim të përcaktuara nga neni 33, pika 4, të LMD.

Bazuar në nenin 32/1/a të ligjit 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri ka kompetencë për të shqyrtuar shkeljet që i bëhen zbatimit dhe respektimit të parimit të barazisë në lidhje me këtë shkak.

Në kushtet kur pala ankuese nuk kishte mundur të identifikonte subjektin që ofron shërbimin e transportit në linjën Korçë-Tiranë, me të cilin kishin udhëtuar në datën 15.08.2024, ditë në të cilën pretendohet se ka ndodhur sjellja diskriminuese, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, me anë të shkresës nr. 1179/1, datë 29.08.2024, i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Shërbimeve të Transportit Rrugor për marrjen e informacionit dhe identifikimin e subjektit që ofron këtë shërbim.

Me shkresën nr.6610/1, datë 13.08.2024², Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor ka përcjellë informacionin, duke sqaruar ndër të tjera se: “Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor, në zbatim të Urdhërit Nr. 318, datë 02.11.2020, ‘Për delegim kompetence’ të Ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, është organi kompetent për nënshkrimin e licencave dhe certifikatave në transportin ndërqytetas të udhëtarëve me autobus dhe nuk ka kompetenca kontrolli në terren për shpërndarjen e biletave në transportin ndërqytetas.

Linja e rregullt e transportit të udhëtarëve Tiranë-Korçë-Tiranë është pjesë e rrjetit të linjave të rregullta në transportin ndërqytetas të udhëtarëve me autobus të miratuar me Udhëzimin Nr. 5628, datë 18.11.2016, ‘Për miratimin e rrjetit të linjave ndërqytetëse’, i ndryshuar, dhe lëshimi i licencës/certifikatave për operimin në këtë linjë kryhet nga Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor.

Përsa i përket kërkesës për informacion për mjetin me targë AB 415 EC, rezulton se ky mjet është në pronësi të subjektit “E....” sh.p.k. dhe është i pajisur me certifikatë operimi nr. 21, lëshuar më 03.10.2023, me afat vlefshmërie deri më 03.10.2024 për linjën e rregullt të transportit ndërqytetas të udhëtarëve Tiranë-Korçë-Tiranë. Nga verifikimi në sistemin elektronik e-Transport, rezulton se në linjën e rregullt të transportit ndërqytetas Tiranë-Korçë-Tiranë është licencuar shoqëria

² Protokolluar pranë KMD-së me nr. 1179/2, datë 06.09.2024.

'Elalba-2' sh.p.k, me NIPT K21402001V, mbajtëse e licencës nr. 256, lëshuar më 28.09.2022, me afat vlefshmërie deri më 27.09.2027.'

Gjatë shqyrtimit të kësaj ankese, Komisioneri ka marrë në shqyrtim vetëm ato çështje, që bëjnë pjesë në kompetencat e tij, të parashikuara nga ligji 10221/2010 *"Për Mbrojtjen nga Diskriminimi"*, të ndryshuar.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenet 32/2 dhe 33 të ligjit 10221/2010 *"Për Mbrojtjen nga Diskriminimi"*, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

- Me shkresën nr. 1179/3 prot., datë 10.09.2024, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka njoftuar dhe kërkuar informacion nga Shoqëria "E..." sh.p.k.
- Duke marrë parasysh faktin që Shoqëria "E.." sh.p.k. nuk ka dërguar informacionin e kërkuar, me shkresën nr. 1179/4 prot., datë 17.10.2024, Komisioneri iu rikërkoj këtu informacion.
- Me shkresën e dates 21.10.2024³, Shoqëria "E.." sh.p.k dërgoi një informacion në lidhje me këtë çështje, duke informuar se: *Shoqëria "E.." shpk, me NIPT IQ 1402001 V, mbajtëse e licencës nr. 256, lëshuar më datë 28.09.2022, me afat vlefshmërie deri më 27.09.2027, operon në linjën e rregullt të transportit ndërqytetës Tiranë - Korçë - Tiranë. Referuar Ligjit Nr. 26/2012 "Për disa ndryshime në Ligjin Nr. 8098, datë 28.03.1996, 'Për statusin e të verbrit', të ndryshuar, neni 1 përcakton se të verbrit dhe shoqëruesit e tyre përfitojnë kompensim për shërbimin e transportit. Masa, kriteret dhe procedurat e këtij përfitimi përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave. Aktualisht, shoqëritë e transportit ndërqytetës nuk përfitojnë subvencion për transportin e udhëtarëve që duhet të udhëtojnë falas. Kjo është një problematikë që është ngritur vazhdimisht nga shoqatat e transportit ndërqytetës në institucionet qendrore përgjegjëse për nxjerrjen e akteve ligjore dhe nënligjore përkatëse.*

Lidhur me rastin ankues, sqarojmë se nga shoqëria jonë janë konstatuar raste kur dokumentacioni i paraqitur nga subjektet ka mungesë të elementëve formalë të vlefshmërisë juridike të dokumentacionit të paraqitur (firmë, vulë, ose raste me versione të ndryshme të dokumentit të invaliditetit) dhe, për pasojë, kërkesat për përgjysmimin e çmimit të biletës nuk janë marrë në konsideratë.

Për sa më sipër, me qëllim përmbushjen e detyrimit ligjor, përkatësisht Ligjit Nr. 8308, datë 18.03.1998 "Për Transportet Rrugore", i ndryshuar, si dhe Udhëzimit Nr. 5627, datë 18.11.2016 "Për përcaktimin e kriterëve, rregullave dhe dokumentacionit për lëshimin e licencave dhe certifikatave për ushtrimin e veprimtarisë në transportin rrugor të udhëtarëve brenda vendit", i ndryshuar, kërkojmë të paraqitet një listë e miratuar nga organi kompetent, me të gjithë personat me aftësi të kufizuara që, sipas statusit të tyre,

³ Protokolluar pranë komisionerit me nr.1179/5, datë 23.10.2024

kanë të drejtë të përfitojnë përgjysmimin e biletës, pas verifikimit nga ana jonë rast pas rasti dhe me dokumentacionin përkatës.

- Në zbatim të parimit të kontradiktoritetit dhe transparencës, për një gjykim sa më të drejtë të çështjes, me shkresën nr.1179/7 prot., datë 01.11.2024, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi i përcolli subjektit ankues, parashtrimet e paraqitura nga ana e Shoqërisë “Elalba-2” sh.p.k., për të bërë kundërshtimet e veta. Nga pala ankuese nuk u dërguan kundërshtimet në lidhje me qëndrimin e Shoqërisë “E..” sh.p.k.

Bazuar në nenin 33/8 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, dhe për të sqaruar të gjitha faktet dhe rrethanat e çështjes, Komisioneri, pasi vlerësoi kërkesën e ankuesit, caktoi datën 19.12.2024, në orën 10:00, për zhvillimin e seancës dëgjimore dhe njoftoi palët me shkresën nr. 1179/9 prot., datë 02.12.2024.

Seanca dëgjimore u zhvillua vetëm me pjesëmarrjen e palës ankuese, e cila mori pjesë personalisht. Ndërkohë, pala kundër të cilës është bërë ankesa nuk u paraqit në këtë seancë dëgjimore, megjithëse, sipas Fletës së Lajmërim Marrjes, ka marrë njoftim në datën 03.12.2024.

Pala ankuese qëndroi me të njëjtat pretendime si në ankesën e paraqitur. Po ashtu, deklaroi se në të gjitha udhëtimet e linjave të ndryshme të transportit rrugor, paraqet librezën e lëshuar nga Shoqata "Shpresa për të Verbërit", pasi në gjykimin e tij ka të njëjtën fuqi ligjore dhe duhet të përfitojë dhe gëzojë të njëjtat lehtësira ligjore.

II. Vlerësimi i fakteve dhe provave të grumbulluara nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e pabarabartë e të pafavorshëm të ankuesve nga ana e Shoqërisë “Elalba-2” sh.p.k.

Bazuar në parashtrimet, kronologjinë e ngjarjeve dhe dokumentacionin e depozituar nga palët në këtë proces, Komisioneri vëren se:

Në ankesën e depozituar nga ana e ankuesit, pretendohet diskriminim për shkak të aftësisë së kufizuar, të verbër, nga ana Shoqërisë së Transportit “E..” sh.p.k, përmes mosnjohjes të së drejtës për të udhëtuar me 50% të çmimit të biletës në linjën e transportit ndërqytetës Korçë-Tiranë, ndërkohë që një gjë e tillë është e parashikuar në legjislacionin përkatës.

Lidhur me këtë moment, Komisioneri ka analizuar dispozitat ligjore që normojnë të drejtën e udhëtimit në transportin urban ndërqytetas të kategorisë së personave me aftësi të kufizuar/të verbër, me biletë me gjysëm çmimi.

Mbështetur në legjislacionin në fuqi⁴ që rregullon fushën e transportit, transporti rrugor i udhëtarëve brenda vendit në formën e shërbimit të linjave të rregullta, ndahet në: (1) transport qytetas, (2) transport rrethqytetas dhe (3) transport ndërqytetas.

Transporti ndërqytetas rregullohet nga ministri përgjegjës për veprimtarinë e transportit. Kjo ndarje e kompetencave sipas llojeve të transportit, ngarkon me përgjegjësi pushtetin qëndror.

Me qëllim identifikimin e bazës ligjore që përmban parashikime pozitive, lidhur me përfitimin e transportit falas dhe 50% për kategorinë e personave të verbër, Komisioneri, mori në analizë Ligjin nr. 8098, datë 28.03.1996 “*Për Statusin e të Verbërit*” (Ndryshuar me ligjin nr. 26, datë 15.03.2012). Referuar dispozitave të ligjit të sipërpërmendur, rezultoi se, fillimisht neni 11, i këtij ligji parashikonte shprehimisht: “*Të verbërit kanë të drejtë që ata vetë dhe shoqëruesit e tyre të udhëtojnë falas në transportin urban, dhe me gjysmë çmimi në transportin interurban, duke përfshirë atë shtetëror dhe privat*”.

Në vijim, neni 11, i ligjit të sipërpërmendur është ndryshuar, nëpërmjet ligjit nr. 26, datë 15.03.2012 “*Për disa ndryshime në ligjin nr. 8098, datë 28.03.1996 “Për Statusin e të Verbërit”*”. Aktualisht, ky nen parashikon: “*Të verbërit dhe shoqëruesit e tyre përfitojnë kompensim për shërbimin e transportit. Masa, kriteret dhe procedurat e këtij përfitimi përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave*”.

Sikurse vihet re nga sa më sipër, pas ndryshimeve, që i janë bërë në vitin 2012, Ligjit 8098/1996 “*Për Statusin e të Verbërit*” (i ndryshuar), personat e verbër nuk përfitojnë më transport qytetas/urban⁵ falas dhe transport interurban⁶/ndërqytetas me 50% të vlerës së biletës. Me ndryshimet ligjore, kjo kategori do të përfitojë kompesim për shërbimin e transportit. Masa, kriteret dhe procedurat e këtij përfitimi përcaktohen me Vendim të Këshillit të Ministrave, i cili nuk është miratuar ende.

Në vendimmarrjet e mëparshme të KMD-së⁷ lidhur me mungesën e daljes së këtij akti rregullator nënligjor/VKM, Komisioneri, ka rekomanduar që:

- Këshilli i Ministrave të marrë masa, për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 85, të Ligjit nr. 8308, datë 18.03.1998 “*Për transportet rrugore*”, i ndryshuar.
- Këshilli i Ministrave të marrë masa, për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të nenit 11, të Ligjit nr. 8098, datë 28.03.1996 “*Për statusin e të verbërit*”, i ndryshuar.
- Këshilli i Ministrave të marrë masa për ndryshimet në legjislacion dhe në aktet nënligjore, sipas nenit 20, të Ligjit nr. 93/2014 “*Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuar*”.

⁴ Ligji nr. 8308, datë 18.03.1998 “*Për transportet rrugore*” (i ndryshuar) dhe aktet nënligjore të miratuara në zbatim të tij.

⁵ Terminologji e përdorur në këto ligje;

⁶ Terminologji e përdorur në këto ligje;

⁷ Vendimi nr. 67, datë 10.06.2019; Vendimi nr. 146, datë 06.08.2021; Vendimi nr. 174, datë 20.09.2021, i KMD-së, etj.

Referuar Licencës nr. 256 datë 28.09.2022, të lëshuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor, për Shoqërinë “Elalba-2” sh.p.k, në dispozitat e përgjithshme të kësaj licence, në pikën 8.1, germa d) dhe pikën 8.2, germa e) parashikohet se: *“8.1 Licenca pezullohet nga autoriteti i licencimit që e ka lëshuar atë, kur mbajtësi i saj: d) Nuk zbaton legjislacionin në fuqi, për personat me aftësi të kufizuara, të konstatuara nga organet e kontrollit” dhe pika 8.2 “Autoriteti kompetent i licencimit, do të heqë licencën kur mbajtësi i saj: e) Nuk zbaton legjislacionin në fuqi në mënyrë të përsëritur, të konstatuara nga organet e kontrollit, për personat me aftësi të kufizuara”.*

Gjithashtu, në Çertifikatën nr. 21, datë 03.10.2023 të lëshuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimeve të Transportit Rrugor, për mjetin me targë AB415EC, në dispozitat e përgjithshme të kësaj licence, në pikën 4, germa b) parashikohet se: *“Për transportin rrethqytetës dhe ndërqytetës: Mbajtësi i licencës mban përgjegjësi për zbatimin e ligjeve nr. 7889/94, të ndryshuar, nr. 7663/93; nr. 8626/00, të ndryshuar, në të cilat përcaktohet: “- invalidët e punës, invalidët e luftës, invalidët paraplegjikë dhe tetraplegjikë, të cilët nga organizatat përkatëse janë të pajisur me dëshmi, kanë të drejtë të udhëtojnë me 50% të vlerës së biletës, si dhe për zbatimin e ligjeve nr. 8098/96, të ndryshuar, nr. 8153/96. – “të verbrit e shoqëruesit e tyre dhe jetimët që nuk janë në marrëdhënie pune, udhëtojnë falas”.*

Për sa më sipër, Komisioneri vëren se, Shoqëria “E...” sh.p.k, bazuar në kushtet e licencës dhe çertifikatës, ka përgjegjësi për sigurimin e lehtësirave për transportin e personave me aftësi të kufizuara në përgjithësi dhe atyre të verbër në veçanti. Për më tepër që Shoqëria “E..”sh.p.k, deklaron se njeh dhe zbaton detyrimin e saj, të përcaktuar në aktet ligjore që lidhen me krijimin e lehtësirave për kategoritë e ndryshme të personave me aftësi të kufizuara dhe të personave të verbër në veçanti.

Nga informacioni i administruar, subjekti ankues ka pretenduar se, në momentin që i ka paraqitur shoferit të autobuzit me targë AB415EC të Shoqërisë “E..” sh.p.k. Librezën e Verbërisë, nga ana e këtij të fundit, nuk i është njohur librezë dhe i është kërkuar që të paguajë biletën e plotë të transportit.

Referuar informacionit të dërguar nga Shoqëria “E...” sh.p.k, shoqëria sqaron se lidhur me rastin ankues, nga shoqëria është konstatuar se dokumentacioni i paraqitur nga subjekti ka patur mungesë të elementëve formalë të vlefshmërisë juridike të dokumentacionit të paraqitur (*firmë, vulë, ose raste me versione të ndryshme të dokumentit të invaliditetit*) dhe, për pasojë, kërkesat për përgjysmimin e çmimit të biletës nuk janë marrë në konsideratë.

Edhe legjislacioni i miratuar në fushën e transportit përmban parashikime të përgjithshme mbi lehtësitë, që duhet të përfitojnë në shërbimin e transportit urban ndërqytetas, për shtresat dhe kategoritë vulnerabël, por gjithmonë duke kryer referencën përkatëse, në ligjet e posaçme për secilën kategori.

Udhëzimi nr. 3743, datë 10.07.2017, i Ministrit të Transportit dhe Infrastrukturës, “*Mbi modelet dhe standardet e biletave të transportit rrugor të udhëtarëve*”, bën një identifikim të grupeve, që përfitojnë lehtësira financiare në marrjen e shërbimeve publike në përputhje me kuadrin ligjor, por jo llojin e lehtësirave që përfitojnë.

Personat që u përkasin kategorive apo grupeve në fjalë, pajisen me Kartat standarde të personalizuar. Në pikën 5.3.2.1, 5.3.2.2 dhe 5.3.2.4 përcaktohen si të tillë: invalidët e punës, të verbërit dhe invalidët paraplegjikë dhe tetraplegjikë. Në pikën 5.3.2.6, të Udhëzimit nr. 3743/2017, parashikohet si përfitues edhe çdo subjekt ose kategori që mund të përfitojë në vijim, mbështetur në legjislacionin në fuqi.

Për sa më sipër, rezulton se personat me aftësi të kufizuara që gëzojnë statusin e të verbërit gëzojnë lehtësira në shërbimin e transportit, duke përfshirë këtu të treja format e transportit me linja të rregullta, pra transport qytetas, rrethqytetas dhe ndërqytetas.

Lidhur me lehtësirat dhe të drejtën e personave me statusin e të verbërit, për të udhëtuar me gjysëm bilete në transportin urban ndërqytetas, neni 85, i ligjit nr. 8308, datë 18.03.1998 “*Për transportet rrugore*” (i ndryshuar)⁸ parashikon se:

“Është e detyrueshme të kryhet përkujdesja dhe transporti me përparësi, kundrejt të gjitha lehtësive që jep ligji, për të gjitha subjektet që i përfitojnë këto lehtësi në transportin qytetës dhe jashtë qytetit, duke përcaktuar me shënim të veçantë edhe vendet e ndenjjes për ta.

Udhëtarët që përfitojnë lehtësi me ligje të veçanta, duhet të paraqesin në çdo rast udhëtimi dokumentin që përcakton ligji për ta”.

Bazuar në sa më sipër, ligji ua njeh këtë të drejtë të gjithë personave me statusin e të verbërit, konform detyrimit për të paraqitur në çdo rast udhëtimi dokumentin ligjor specifik.

VKM nr. 277, datë 18.06.1997 “*Për përfitimet nga statusi i të verbërit*”, i ndryshuar, në pikën 3 dhe 10, të tij ka parashikuar se: “3. Drejtoria e Përgjithshme e Shërbimit Social Shtetëror i lëshon personit të verbër librezën e verbërisë, si dokument prove për përfitimin nga ligji nr. 8098, datë 28.3.1996 “Për statusin e të verbërit”, pas marrjes së vendimit nga Komisioni Mjekësor për Përcaktimin e Verbërisë. Modeli i librezës së verbërisë përcaktohet nga Ministri i Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta. 10. Udhëtimi në transportin e brendshëm shtetëror dhe privat për personat e verbër bëhet me 0% të tarifave për transportin urban dhe 50%

⁸ Ligji nr. 8308, datë 18.03.1998 “*Për transportet rrugore*” (i ndryshuar me ligjin nr. 10/2016, “*Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 37/2014 “Për disa shtesa në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 21/2013, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 10 302, datë 15.07.2010 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 9760, datë 21.06.2007 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 9373, datë 14.04.2005, “Për disa ndryshime në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ligjin nr. 9096, datë 03.07.2003, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”, ndryshuar me ligjin nr. 8908, datë 06.06.2002”, ligjin nr. 8908, datë 06.06.2002 “Për disa ndryshime në ligjin nr. 8308, datë 18.03.1998 “Për transportet rrugore”*).

të tarifave për transportin interurban. Këtë tarifë e përfiton edhe shoqëruesi i të verbrit të grupit të parë”.

Komisioneri, vëren se Shoqëria njih dhe zbaton detyrimin e saj, përcaktuar edhe në aktet e tjera rregullatore që lidhen specifikisht me të drejtën e ushtrimit të shërbimeve që ofron kjo Shoqëri, si dhe Licencën për kryerjen e shërbimeve të rregullta ndërqytetase të transportit të udhëtarëve, detyrim ky i konfirmuar në përgjigjen zyrtare depozituar pranë KMD-së.

Bazuar në sa më sipër, Komisioneri vlerëson se, ligji ka mirëpërcaktuar se cilat shkresa konsiderohen si dokument ligjor, mënyrën e hartimit apo njësimin të tyre si dhe autoritetin përgjegjës i cili gëzon ligjërisht këto kompetenca. Për rrjedhojë, Komisioneri vlerëson se, subjekti ankues për të përfituar udhëtimin me 50% të vlerës së biletës në linjat e transportit urban ndërqytetas duhet të tregojë dokumentin ligjor përkatës dhe konkretisht librezën origjinale ose kopje të noterizuar të aftësisë së kufizuar të Shërbimi Social Shtetëror ose raportin mjeko ligjor të KMCAP/KMPV origjinale ose kopje e noterizuar.

Në këto kushte, Komisioneri vlerëson të drejtë kërkesën e Shoqërisë “E..” sh.p.k, lidhur me detyrimin e subjekteve që disponojnë Librezë Verbërie të SHSSH, për të paraqitur dokumentin origjinal, ose fotokopjen e noterizuar të saj, si dokument të vlefshëm sipas përcaktimeve specifike ligjore, në mënyrë që të përfitojnë nga lehtësirat përkatëse për të udhëtuar në transportin urban rrethqytetas me 50% të vlerës së biletës.

Në këtë rast, z. F., është shprehur se ka paraqitur Librezën e Shoqatës “Shpresë për të Verbërit”, fakt të cilin e ka konfirmuar dhe Shoqëria “E..” sh.p.k., e cila është shprehur se, për sa kohë personat me aftësi të kufizuara nuk paraqesin dokumentacionin ligjor konkretisht Librezën e Verbërie të SHSSH, dokumentin origjinal, ose fotokopjen e noterizuar të saj, këta individë nuk do të përfitojnë lehtësirat në udhëtim.

Po ashtu, ankuesi deklaroi në seancën dëgjimore të dates 19.12.2024, se në të gjitha udhëtimet e linjave të ndryshme të transportit rrugor, paraqet librezën e lëshuar nga Shoqata "Shpresa për të Verbërit", pasi, në gjykimin e tij, kjo ka të njëjtën fuqi ligjore dhe ai duhet të përfitojë dhe gëzojë të njëjtat lehtësira ligjore.

Përfundimisht, duke mbajtur në konsideratë:

- Paqartësitë që ekzistojnë në kuadrin ligjor dhe nënligjor në fuqi, në lidhje me mënyrën e përfitimit të lehtësirave në transport nga ana e personave me aftësi të kufizuara, përfshi personat që përfitojnë nga statusi i të verbërit. Pa paragjykuar këtu detyrimet që shoqëria ka marrë përsipër në momentin e pajisjes së saj me licensë;
- Sjelljen e Shoqërisë “Elalba-2” sh.p.k, që angazhohet të sigurojë që të gjitha shërbimet e saj të ofrohen në përputhje të plotë me kërkesat ligjore në fuqi dhe të respektojnë të drejtat e personave me aftësi të kufizuara;

- Faktin që ndaj Shoqërisë “E..”sh.p.k nuk janë paraqitur ankesa të tjera të të njëjtës natyrë, pra është subjekt për herë të parë;
- Parregullsitë në dokumentacionin përkatës provues të paraqitur nga ana e ankuesit;
- Qëllimin parandalues të Komisionerit dhe jo vetëm konstatues dhe ndëshkues.

Komisioneri arrin në përfundimin se, bazuar në faktet dhe provat që janë vënë në dispozicion nga palët, si dhe atyre të grumbulluara gjatë procesit të hetimit administrativ, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi nuk arriti të konstatojë se subjekti ankues i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë dhe të pafavorshëm nga ana e Shoqërisë “E..” sh.p.k.

Në këtë kuptim dhe në referencë të nenit 7, pika 1 të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri gjykon se Shoqëria “E..” sh.p.k, nuk duhet të gjendet përgjegjëse për shkelje të dispozitave të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2024 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar në dëm të ankuesit, z. S. F.

PËR KËTO ARSYE:

Bazuar në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e mosdiskriminimit të subjektit ankues, z.S. F., në fushën e të mira dhe shërbimeve, nga ana e Shoqërisë “E..” sh.p.k, për shkak të aftësisë së kufizuar.
2. Rekomandohet Shoqëria “E..” sh.p.k, që me qëllim parandalimin e situatave dhe sjelljeve diskriminuese gjatë ushtrimit të veprimtarisë së saj dhe ofrimit të shërbimit të transportit, të marrë masat e mëposhtme:
 - Të afishojë në vende të dukshme në mjetet e transportit, të drejtat e personave me aftësi të kufizuar për të udhëtuar sipas lehtësirave të parashikuara nga aktet ligjore apo nënligjore në fuqi dhe politikat e shoqërisë për mënyrën e ofrimit të udhëtimit për kategorinë e personave me aftësi të kufizuar;
 - Të parashikojë në rregulloren e brendshme të shoqërisë, detyrimin e punonjësve për të trajtuar me dinjitet dhe pa diskriminim të gjithë personat me aftësi të kufizuar dhe respektimin e të gjitha të drejtave të parashikuara për këtë kategori;
 - Të kryejë trajnime për të gjithë punonjësit e shoqërisë, në lidhje me respektimin e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara. Rekomandohet që trajnimet e punonjësve të kryhen në bashkëpunim edhe me organizatat e personave me aftësi të kufizuara të cilat janë njohës të çështjeve dhe problematikave të personave me aftësi të kufizuara.
3. Shoqëria “E...” sh.p.k, brenda 30 (tridhjetë) ditëve të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e rekomandimeve të mësipërme.

4. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA